

# ROLUL GUVERNĂRII ELECTRONICE ÎN REDUCEREA DECALAJULUI DIGITAL

Andreea Stoiciu

andreea.stoiciu@imdd.ro

Coordonator al Subgrupului ONU C7- e-Guvernare pentru Dezvoltare Durabilă

**Motto:** *"Puterea Internetului consta în universalitatea sa. Accesul tuturor, indiferent de abilități este un aspect esențial."*  
(Tim Berners-Lee, inventatorul Internetului)

**Motto:** *"The power of the Web is in its universality. Access by everyone regardless of disability is an essential aspect."*  
(Tim Berners-Lee, inventor of the World Wide Web)

**Abstract:** Cooperarea între factorii de decizie din domeniul e-guvernării este vitală pentru reducerea decalajului digital. *Guvernele trebuie să joace rolul de lider în crearea și implementarea de servicii electronice accesibile având conținut ușor de înțeles și relevant.* Studiile subliniază faptul că principalii factori în reducerea decalajului digital sunt colaborarea internațională și furnizarea de mijloace de punere în aplicare a strategiilor asumate.

**Cuvinte cheie:** e-Guvernare, WSIS, decalaj digital, e-servicii, TIC, dezvoltare durabilă, cooperare, ONU, e-Participare, acces.

**Abstract:** In e-governance area, the cooperation between key stakeholders is vital in order to reduce the digital divide. *Governments should play a leadership role in designing and implementing accessible electronic services with an easy to access and relevant content.* Studies highlight the fact that the main factors in reducing the digital divide are international collaboration and providing means to implement the assumed strategies.

**Keywords:** e-governance, WSIS, digital divide, e-services, TIC, sustainable development, cooperation, e-participation, access, UN.

## 1. Introducere

Una dintre cele mai importante tendințele în e-guvernare dezbătute la ultima ediție a Summitului Mondial privind Forumul Societății Informaționale (WSIS) este dezvoltarea e-serviciilor în directă legătură cu implicarea activă a cetățenilor și a sectorului privat în furnizarea de servicii publice. Prin urmare, există necesitatea de a crește nivelul de participare a tuturor părților interesate în luarea deciziilor și în procesul de punere în aplicare a e-guvernării. Aceasta, împreună cu cooperarea internațională, națională și individuală ar putea ajuta la rezolvarea problemei de realizare a unei societăți all-inclusive de informații. Pe de altă parte, eterogenitatea modelelor de e-guvernare și diferența mare între societățile bazate pe cunoaștere și cele rudimentare sunt cele mai mari impedimente ce trebuie a fi depășite. În acest context, avem nevoie să discernem ce rol și influență joacă e-guvernarea în reducerea decalajului digital.

## 2. Dimensiunile decalajului digital

Conceptul decalajului digital a evoluat de-a lungul anilor, fiind, în general, definit ca o problemă socială legată de suma diferită de informații între acele persoane care au acces la societatea informațională și tehnologiile informației și comunicațiilor (TIC) și cele care nu au. De asemenea, se referă la țări, regiuni, orașe și întreprinderi care sunt la un nivel diferențiat socio-economic și cultural cu privire la accesibilitatea TIC. Acest decalaj include dezechilibre în ceea ce privește accesul la infrastructura de internet, informații și cunoștințe și a egalității de șanse în funcție de venit, rasă, etnie, gen sau de alte criterii similare.

Natura decalajului digital este complexă și discutabilă, prin urmare, un diagnostic precis al

cauzelor acesteia este absolut necesar, în scopul de a discerne și a pune în aplicare soluțiile adecvate. Există o corelație puternică între decalajul digital și sărăcie. Aproape 40 la sută din populația lumii trăiește în țări cu venituri mici. Aproximativ un miliard de oameni nu au acces la TIC.

În plus, decalajul digital vine în multe forme. Studiile demonstrează că, indiferent de cât de multe info-chioșcuri sau tele-centre sunt instalate într-o țară cu venituri mici sau în curs de dezvoltare, probabilitatea de utilizare a internetului este de zece ori mai mare pentru o persoană într-o țară dezvoltată sau cu venituri ridicate decât pentru o persoană într-o țară în curs de dezvoltare. Acest lucru demonstrează că educația și schimbarea mentalităților sunt factori-cheie în reducerea decalajului digital. Guvernele ar trebui să acționeze prin dezvoltarea și utilizarea instrumentelor de e-guvernare, în scopul de a spori e-pregătirea, să încurajeze și să educe utilizarea TIC și să sprijine dezvoltarea de competențe TIC într-o manieră non-discriminatorie.

### **3. Cauze și soluții pentru decalajul digital**

Cercetătorii raportează o varietate mare de factori care favorizează decalajul în creștere, cum ar fi, printre altele, veniturile mici și alte limitări financiare, conexiunile de calitate inferioară sau cu preț mare, nivel scăzut de educație, lipsa de alfabetizare digitală, asistența tehnică slabă, și accesul limitat la conținut de calitate în domeniul TIC.

Costul și accesibilitatea TIC este o problemă mare în multe țări, dar una și mai mare este lipsa de cunoaștere și înțelegere a tehnologiei. Studiile arată că peste 40 la sută din populația lumii nu are posibilitatea de a învăța cum să folosească un calculator. Această problemă este cel mai greu de abordat, deoarece implică schimbări în materie de educație și de mentalitate, precum și investițiile în e-servicii. E-guvernarea ar trebui să joace rolul de lider în crearea de instrumente de e-guvernare utilizabile, indiferent de nivelul de educație. Unele site-uri guvernamentale sunt foarte complicate și neprietenoase, atât în materie de acces cât și de conținut. Adoptarea unei abordări integrate și orientate către cetățean poate face guvernele să crească egalitatea de șanse în utilizarea TIC.

Cooperarea între părțile interesate relevante în domeniul e-guvernării, cum ar fi guvernele centrale, autoritățile publice locale, sectorul privat, mediul academic, societatea civilă și organizațiile internaționale este un factor cheie. Toți acești actori implicați ar trebui să acționeze în sensul angajamentelor asumate în cadrul Agendei de la Tunis pentru Societatea Informațională. Punerea în aplicare a strategiilor de e-guvernare, promovând transparența în administrațiile publice și a proceselor democratice sunt o parte importantă a viziunii comune și principii directoare. Colaborarea internațională, împreună cu furnizarea de mijloace de punere în aplicare ne-ar duce un pas mai departe în reducerea decalajului digital.

Guvernele trebuie să joace rolul de lider în crearea și implementarea de servicii electronice accesibile și cu conținut TIC ușor de înțeles. Mai mult decât atât, ar trebui să faciliteze dezvoltarea unui mediu adecvat și non-discriminatoriu pentru e-guvernare prin intermediul cadrelor de reglementare, a direcțiilor strategice și garanțiilor guvernamentale. Noua tehnologie ar putea oferi șansa de utilizare a dispozitivelor mai ușor, cum ar fi calculatoarele și comunicațiile mobile. Un exemplu bun este un dispozitiv numit "Simputer", care este extrem de ușor de utilizat și poate fi folosit chiar de analfabeți. Mai mult, oamenii de știință prezic că până în 2018 numărul de telefoane mobile va fi egal cu populația lumii. Acestea sunt fapte care ar trebui să trezească guvernele din întreaga lume.

O abordare cuprinzătoare în evaluarea decalajului digital în mod corespunzător este esențială. Traficul internațional este, de obicei, bazat pe numărul de utilizatori de Internet, așa cum se măsoară și conectivitatea și accesul. Dacă luăm în considerare faptul că există multe țări cu probleme, cum ar fi analfabetismul, lipsa de apă sau foametea pe scară largă, această abordare este deficitară. Organizațiile internaționale ar trebui să adopte o abordare mai cuprinzătoare, utilizând indicatori ce privesc atât calitatea, cât și cantitatea. Evaluarea are un rol vital în măsurarea succesului sau eșecului în punerea în aplicare a diverse metode pentru reducerea decalajului digital.

Implicarea autorităților publice și folosirea instrumentelor adecvate de e-guvernare ar putea deveni actorii principali în reducerea decalajului. Aplicațiile TIC guvernamentale ar putea juca un rol crucial în reducerea decalajului digital dintre tineri și vârstnici, femei și bărbați, analfabeți și educați, sau chiar între regiunile și țările mai puțin dezvoltate. Mass-media, împreună cu autoritățile locale și mediul academic ar trebui să fie un instrument important de comunicare eficientă și de diseminare a informațiilor.

Guvernele din țările în curs de dezvoltare ar trebui să ridice prioritatea aplicațiilor de e-guvernare în cererea lor de asistență și colaborare internațională, precum și sprijin financiar internațional. Următorul pas trebuie să fie armonizarea regulamentelor de e-guvernare, construirea și atingerea unui consens în punerea în aplicare a unui kit de bază, de e-servicii de interconectare și interoperabilitate.

Internetul transformă rapid societatea noastră. Computerele și tehnologia informațiilor și comunicațiilor, în general, joacă un rol tot mai important în procesul de învățare și în carierele oamenilor de pe întreg mapamondul. În consecință, decalajul digital existent are un impact negativ asupra oamenilor care trăiesc în regiunile mai puțin dezvoltate, precum cele din straturile socio-economice inferioare. Singurii actori implicați în combaterea acestui fenomen care pot oferi șanse egale sunt guvernele, astfel încât acestea trebuie să își asume un rol de lider în domeniul e-guvernării ca un instrument-cheie în închiderea decalajului.

**Elementele cheie în dezvoltarea e-guvernării ca un factor definitoriu în reducerea decalajului digital sunt:**

- Cooperarea internațională, națională și regională.
- Armonizarea cadrului legal și de reglementare.
- Asigurarea unui pachet minim de e-servicii de interconectare și interoperabilitate.
- Promovarea competențelor TIC și cultura digitală într-o manieră non-discriminatorie.
- Educarea și pregătirea populației din regiunile mai puțin dezvoltate pentru Societatea Informațională.
- Crearea de e-servicii pilot în regiuni mai puțin dezvoltate, împreună cu asistența tehnică corespunzătoare.
- Dezvoltarea e-learning și de conținut TIC adecvat.
- Dezvoltarea e-participării și includerea de categorii sociale diverse în elaborarea politicilor și de luare a deciziilor, chiar și prin utilizarea noilor tehnologii media, cum ar fi rețelele sociale.
- Utilizarea de comunicare mobilă ca infrastructură pentru difuzarea de e-servicii.
- Creșterea transparenței în procesul decizional și de punere în aplicare a cheltuielilor bugetului de e-servicii.
- Implicarea cetățenilor în toate aspectele legate de procesele administrației publice locale și naționale.
- Creșterea calității vieții în toate aspectele sale prin intermediul e-serviciilor de calitate și accesului la cunoaștere.

**Două exemple de bune practici** ilustrează beneficiile pe care e-guvernarea le poate oferi. Primul exemplu este aplicarea conceputului de e-sănătate elaborat de guvernul egiptean, în scopul de a oferi investigații gratuite pentru depistarea cancerului de sân la femeile egiptene în vârstă de peste 45 de ani. Sistemul se bazează pe o conexiune prin satelit, astfel că testele pot fi transmise de la unități aflate la distanță. Acest e-serviciu ajută la tratarea cancerului de sân dintr-un stadiu precoce într-un mod nediscriminatoriu. Al doilea caz de bune practici vine din Nigeria, caz în care Guvernul a inițiat o aplicație de e-agricultură pentru a ajuta sectorul agricol. Avantajele sunt furnizarea de informații strategice, precum și promovarea de noi competențe

utile în domeniul TIC în rândul agricultorilor din Nigeria.

O varietate de instituții și organizații mondiale sau regionale încurajează crearea de asemenea modele de bune practici, astfel: după cum am reliefat și anterior, Organizația Națiunilor Unite (ONU) a manifestat o profundă preocupare pentru promovarea accesului, conectivității și educației în domeniul TIC, un alt exemplu în acest sens fiind Alianța Globală pentru TIC și dezvoltare (GAID) a ONU. De asemenea, și Uniunea Europeană (UE), prin asumarea Agendei Digitale Europene și promovarea TIC în Strategia Europa 2020 ca fiind una dintre principalele priorități pentru crearea de locuri de muncă și pentru creștere economică a demonstrat că prin implementarea de măsuri ferme și orientate spre cetățean se poate reduce decalajul digital într-un ritm accelerat.

În sprijinul celor de mai sus, este prezentată evoluția unuia dintre principalii indicatori ai dezvoltării în TIC și anume, numărul utilizatorilor de Internet, la nivel global, pe regiuni. Alături se regăsește Tabelul 1.1 „Statistica utilizatorilor de Internet la nivel mondial” la finalul anului 2011 (31 decembrie).

**Tabelul 1.1. Statistica utilizatorilor de Internet la nivel mondial  
(date statistice valabile la 31 Decembrie 2011)**

Regiuni	Populație (Estimată în 2011 )	Nr. utilizatorilor de Internet la 31 dec. 2000	Nr. Utilizatorilor de Internet la 31 dec. 2011	Rata de penetrare a Internetului (% din populație)	Creșterea între 2000-2011 (în %)	Utilizatori pe regiuni (în %)
<b>Africa</b>	1,037,524,058	4,514,400	<b>139,875,242</b>	13.5 %	2,988.4 %	6.2 %
<b>Asia</b>	3,879,740,877	114,304,000	<b>1,016,799,076</b>	26.2 %	789.6 %	44.8 %
<b>Europa</b>	816,426,346	105,096,093	<b>500,723,686</b>	61.3 %	376.4 %	22.1 %
<b>Orientul Mijlociu</b>	216,258,843	3,284,800	<b>77,020,995</b>	35.6 %	2,244.8 %	3.4 %
<b>America de Nord</b>	347,394,870	108,096,800	<b>273,067,546</b>	78.6 %	152.6 %	12.0 %
<b>America Latina</b>	597,283,165	18,068,919	<b>235,819,740</b>	39.5 %	1,205.1 %	10.4 %
<b>Oceania și Australia</b>	35,426,995	7,620,480	<b>23,927,457</b>	67.5 %	214.0 %	1.1 %
<b>Total în lume</b>	<b>6,930,055,154</b>	<b>360,985,492</b>	<b>2,267,233,742</b>	<b>32.7 %</b>	<b>528.1 %</b>	<b>100.0 %</b>

*Observații:* Datele demografice au fost publicate în „US Census Bureau”; datele privind utilizarea Internetului au fost publicate de Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor; datele statistice au fost preluate din [www.internetworldstats.com](http://www.internetworldstats.com).

Analizând datele raportate, din punct de vedere al evoluției din ultimii 11 ani, se remarcă o creștere spectaculoasă a numărului utilizatorilor de Internet la nivel global, ajungându-se la peste 2.267.233.000 de persoane, procentual fiind de peste 528%. De asemenea, la nivelul Asiei se regăsește cel mai mare număr de utilizatori, în valoare absolută, aproximativ 1.016.799.076,

Însă raportat la populația totală, rata de penetrare a Internetului este de numai 26,2%. Creșterea procentuală cea mai spectaculoasă a numărului de utilizatori între anii 2000 și 2011 se înregistrează în Africa – de aproape 3.000%. Însă, în mod paradoxal, tot Africa înregistrează și cea mai scăzută rată de penetrare a Internetului de 13,5%. Creșterea spectaculoasă înregistrată în ultimii 11 ani se datorează atât programelor organismelor internaționale, dar și celor guvernamentale, la nivel local, după cum am exemplificat și anterior. Un caz similar este și cel al Orientului Mijlociu, unde s-a înregistrat, de asemenea, o creștere de peste 2.240%, însă unde gradul de penetrare al Internetului este de aproximativ 35%, în principal datorită gradului de bogăție mai ridicat al zonei și al numărului mult mai mic de locuitori ai zonei. La polul opus, cu un grad de penetrare de peste 78% este America de Nord, urmată de Australia și Oceania și de Europa, cu 67,5% și, respectiv, 61,3%.

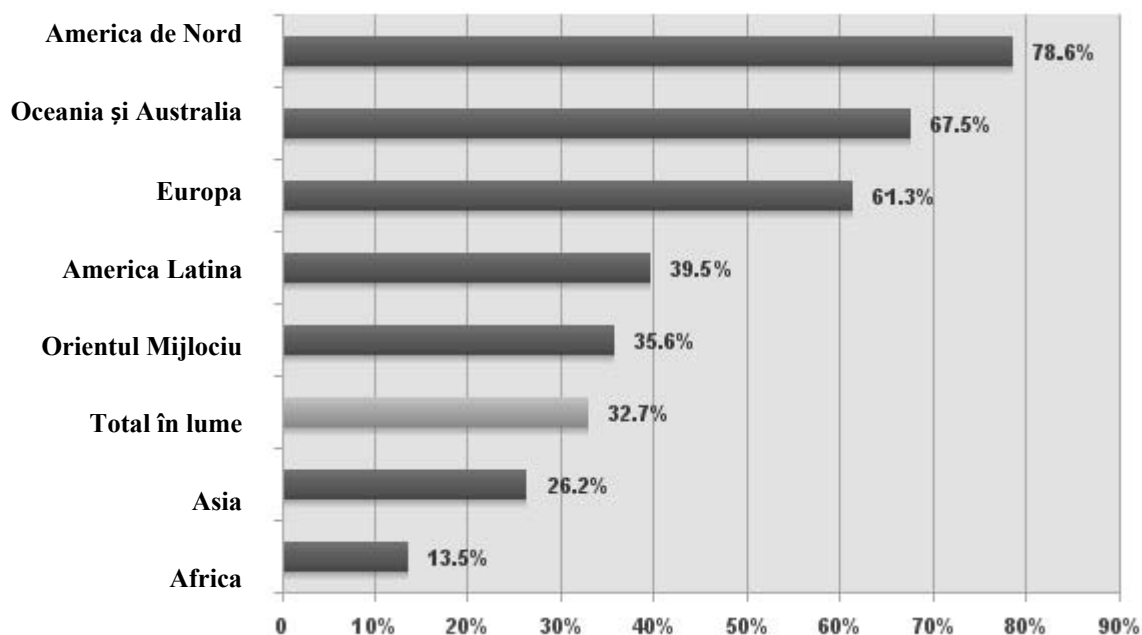


Figura 1. Rata de penetrare a Internetului pe regiuni

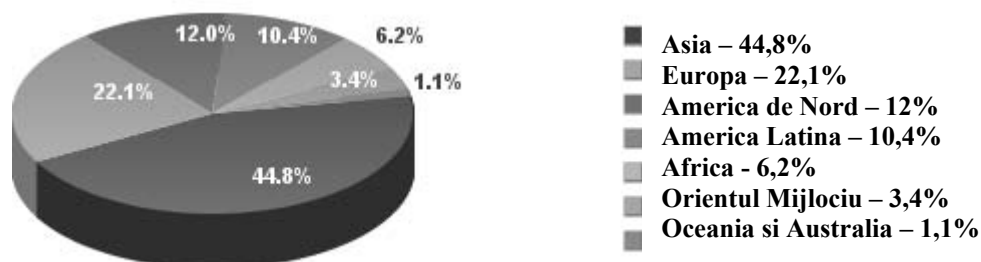


Figura 2. Procentul de utilizatori de Internet pe regiuni (total 100%)

Corelând datele prezentate în Tabelul 1.1. cu soluțiile prezentate anterior pentru diminuarea decalajului digital, se pot concluziona următoarele: serviciile de e-guvernare, ca promotor al utilizării Internetului sunt esențiale pentru creșterea numărului utilizatorilor și a competențelor digitale ale acestora în zonele defavorizate și în regiunile mai puțin dezvoltate; creșterea de

peste 528% a utilizatorilor Internetului la nivel mondial, cu o rată de creștere accelerată în zonele mai puțin dezvoltate este corelată cu dezvoltarea strategiilor de e-guvernare regionale și locale, precum și cu asumarea și implementarea de măsuri concrete pentru utilizarea TIC într-o manieră non-discriminatorie. Obiectivul, la nivel mondial, asumat prin diferite tratate și strategii la nivelul guvernelor și organizațiilor internaționale este de a crește rata de penetrare a Internetului de la aproximativ 33% la începutul anului 2012 la peste 50% până în 2015.

În acest context, pentru a dezvolta toate aspectele economico-sociale într-un mod durabil, guvernele și ceilalți factori implicați ar trebui să se concentreze pe asigurarea egalității de șanse pentru generațiile tinere și viitoare. TIC este o componentă vitală a viitorului, și reducerea decalajului digital ar trebui să devină o prioritate în toată lumea. Furnizarea de e-servicii adecvate și promovarea alfabetizării digitale ar trebui să devină o chestiune de securitate și o prioritate de top pentru guverne, în scopul de a asigura țărilor sau regiunilor lor un loc în societatea bazată pe cunoaștere în viitor.

*Note:*

- 1. WSIS a avut loc în două etape: Geneva - decembrie 2003 și Tunis - noiembrie 2005.*
- 2. Termenul de "bandă largă" este folosit pentru a descrie rata de conexiune de date la Internet mare, care oferă viteze mult mai rapide decât conexiunile dial-up.*

## **BIBLIOGRAFIE**

[www.egovpt.org](http://www.egovpt.org)

[www.egovdev.ro](http://www.egovdev.ro)

<http://en.wikipedia.org>

[www.epractice.eu](http://www.epractice.eu)

[www.europa.eu](http://www.europa.eu)

[www.imdd.ro](http://www.imdd.ro)

[www.internetworldstats.com](http://www.internetworldstats.com)

[www.itu.int](http://www.itu.int)

[www.un.org](http://www.un.org)

[www.unpan.org](http://www.unpan.org)

[www.w3.org](http://www.w3.org)

[www.wsis.org](http://www.wsis.org)